

MAGYAR KURIR

Indult Rétsből, Kedden December' 17-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

November' 26-dikán, számos, és nagy tiszteletben lévő férfiakból 's asszonyágokból álló gyűlést tartottak a' Londoniak a' Lordmájori háznál a' *Spitalfieldi* szegény munkásoknak felszolgáltatókra. Nevezetesen sok fő *Quacker* asszonyok jelentek meg. A' Lordmájor lévén az előlülőjök; egy beszédet intézett hozzájuk, melyben azokat az eszközököt adta elő, mellyek által ezen szegényeken segíteni lehetne, úgy, hogy a' segedelemnek sikere lehessen. Ugy vélekedett, hogy legjobban tselekesznek, ha minnyájok, a' kiknek módjok van benne, aláírás által arra kötelezik magokat, hogy a' *Spitalfieldi* Fabrikából egyégy font Sterlinget érő áruportékát fognak vásárolni. Végezetre kikérte a' gyűléstől, hogy mivel ennek egész czelzése csak a' jó tétel, tehát mindenképpen minden egyéb tárgyakkal elhőhozásától tartoztassák meg magokat. Rajta kívül sok környező szívű emberek tartottak ezen gyűlésben igen érzékenyítő beszédek; a' nélkül, hogy valaki valamely politikai tárgyra kibotsátkozott volna. De nem is volt a' gyűlésben senki, a' ki nevé, ezen jótévközi intézetre fel ne írta volna. Mikor a' gyűlés eloszlott, már 8000 font Sterlingre tett volt az aláírás.

November' 28-dikán a' belső város' tanátszájánál a' közönség' tanátsa is tartott egy népes gyűlést, de itt más színű jóvalások forgottak kérdésben. A' gyűlést ugyan a' Polgármester maga eszközölte,

de mások kívánságára 's meghívására. A' tanátskozás' tárgya volt a' jelen való állapot, és hogy mi módon lehetne a' nagy inségen segíteni. Hoszszú beszédet tartott nevezetesen *Waithman* nevű polgár, melyben hathatósan deklamált a' *Sine-Curák*, *penziók*, és a' Státus' költségeinek mértéktelensége ellen, azt hozván ki végre mind ezekből, hogy a' népnek inségein nem segíthet egyéb, csak a' Parlamentumnak reformáltatása. Végezetre tikkelyekbe formálván jóvállásait, meghatározás végett a' gyűlés' eleibe terjesztette, a' mellyek, hoszszas disputálás után mind meg is határozottak. Jóvállásának utolsó tikkelye a' volt: Hogy egy kéro levelet kell a' Régens Princzhez készíteni és beadni, melly által arra kell ő K. Hertzegségét kérni, hogy a' Parlamentumot lehető hamarsággal összegyűjtve, terjesztessen ennek eleibe oly ajánlást, hogy ez minden szükségtelen hivataloknak, penzióknak, *Sine-Curáknak*, eltöröltetésekre, 's a' katonaság' számának 's a' Státus' költségeinek kissebbítettésére keressen eszközököt, és a' népnek, a' törvényhozás' munkájához való befolyását 's abban való részesülését, adja vissza. A' kéro levélnek készítése egy biztosságra bízattatván ez azt azonnal meg készítette, 's ezt a' gyűlés is helybe hagyta, 's végezetre oly batározást tett, hogy ezen kéro levelet az közönség' egész tanátsa nyújtsa - be a' Princznek.

Annak a' *Nordhumberland* nevű lincahajónak seborvosa, mellyen Bonapartét

Szent Ilona szigetére vitték, Warden, részint még a hajóról részint pedig a szigetről, leveleket írt külömbkülömb barátjaihoz Londonba, mellyek azután összeszedettétvén nyomtatásban kiadtattak. Mostanság az újságok is kiadtak egygyet ezen levelek között, melyben így írt Warden, már a szigetről: —

„Az óta, hogy a Napkeleti Indiai hajós sereg ide megérkezett, ez a kis város dugva tele van útasokkal, kik a szokás szerint nagyon kívánnák látni Bonapartét. Ezzel a hajós sereggel Gróf Londonné, az Indiai Kormányozónak Lord Mairának a felesége is, mint útas lévén, Szent Ilona szigetén való mulatása alatt a Kormányozónak házában lakott. Kiszállása után a következő napon vendégséget adott a Kormányozó Hudson Lowe, melyre Bonapartét is meghívatta. Generális Bertrandtól küldötte el hozzá a meghívó levelet, melly a mi a' betsület' s illendőség' reguláit illeti, oly kifejezésekkel volt írva, hogy azt lehetett remélni, hogy nem fogja megvetni Bonaparte. Minthogy azonban úgy látszott, hogy Bonaparténak ezen meghívattatása által inkább a Grófné akarta kedvét tölteni a Kormányozó, mint sem Bonaparténak tiszteletet tenni, tehát ezt nem úgy fogadta Bonaparte, mint remélették. Bertrand által adta a levelet: Bonaparte, elolvastván nem szollott reá egy szót is. — „Sirel hát mitsoda választ parantsólja Felseged, hogy adjak? “ (kérdezte Bertrand). — Mondja meg nekik, hogy a Császár semmi választ nem adott. — En éppen ez nap' délután tsaknem örökre Bonaparténak a szobájában voltam, s felelgettem kérdéseire szokás szerint, mint tudtam. Mostani kérdései nagyobb részint ennek a Napkeleti Indiából visszaérkezett hajós seregnek, s a mi Indiai kereskedésünknek állapotját, s azokat a sok Anglusokat illeték, a kik Napkeleti India és Anglia között szüntelenül járnak kelnek. Beszélgetésközben behoztam, hogy a most itt lévő

sok idegeneket az a' roménség táplálja, hogy ötlet talám ma, a' mint útját a' Kormányozóhoz ebédre fogja venni, az útban megláthatják. Ezen szóknak hallására nagyon megmergelődött Bonaparte, mint ábrázataja s beszédjének hangja mutatta, s így szollott hevesen és röviden: — „Mit? lát azon katonáknak csoportjába mennyek én enni, a' kik engemet őriznek? “ — hanem kevés szempillantatok múlva ismét vissza térvén lágymelegsége, így folytatta beszédét: — „Nem tudom, hogy is teheték fel valóban, hogy én ezen meghívattatást elfogadjam; a' hely messze van; a' batározott óra nekem alkalmatlan; osztán, minthogy a' kiszabott határon-túl engem örökké egy tisztnek kell kísérni, fel tettem magamban, hogy ezen határon-túl soha se mennyek. “ —

„Gróf Londonné e szerint ide bagyá a szigetet a' nélkül, hogy Bonapartét láthatta volna, és mint mondják úgy nyilatkozhatta ki magát, hogy nagyon sajnálotta, hogy célját el nem érhetette: én pedig azt tartom, hogy másfelől Bonaparténak is nehezen esett, hogy így kellett történni a' dolognak. Kéves napokmúlva kérdezte tőlem, hogy láttam-e a' Grófnét? — Látam, igen is (mondék), mert megtisztelte látogatásával a' Nordhumberlandot is. “ — Elő beszéltem Bonaparténak továbbá, hogy miként nevezette meg a' Grófné a' nevezett hajón azt a' kamarátskát, melly az ő (Bonaparte) ide való evezése alatt néki szállásúlszolgált. Gondolván, hogy időöltést csinállok néki, említettem, hogy az újságon kapó emberek, nem tsak megnézik ezen kamarátskát, hanem még arra a' székre is reá ülnek, mellyen ő (Bonaparte) ült. — „Hát viseltetett-e azon székhöz a' Grófné is ezen tisztelettel? — kérdezte Bonaparte. “ — Sajnálva kéntelenítetttem néki azt felelni, hogy ezt nem tudom, mert éppen ekkor nem voltam azon kamarában. — Úgy látszott azonban, hogy Bonaparte nem rossz kedvel hallotta, hogy az emberek még arra a' székre is leülnek újságkivánásból, a' mellyen ő szokott volt ülni a' hajó kamarájában. —

„Gondolja-e az Ur (így szellett azután), hogy Angliában illetlennek tartották volna azt, ha a' Grófné engem *Longwoodban* meglátogatott volna? Hibának találta volna-e, ha a' Grófné ezen kertbe Gróf *Bertrandnéval* egygyütt látogatásomra-jött volna? Sok Dámák, a' kik Napkeleti Indiából útoztak Anglia felé, vezetettek-be hozzám ezen a' módon. Ha Gróf *Londonné* nekem azt izente volna, hogy az útozás miatt elbágyadt, vagy valami egészségbeli egyéb gyengeséget érzi, én neki örömmel udvarlására mentem volna.“ — En ezekre e'képpen feleltem: Minthogy a' Grófné és én hazafiak vagyunk, bizonytal módot fogok keresni arra, hogy neki ezen szép gondolkodást megbeszélhessem.

„Ezen tárgyról hirtelenséggel mind ezektől oly nagyon különböző dologra szóltott Bonaparte, hogy ha egész életében gondolkozna is rajta valaki, még is ki nem találhatná. Azt kérdezte, hogy van-e valami esmerettségem a' *Phisiognomiával*? — Én (mondék) ezen tudományra soha semmi különös szorgalmatosságot nem fordítottam. — „Hát olvastam-e valaha *Lavatert*?“ — Én az ó könyveiből csak némely kiszedegettet apróság izikkelyeket olvastam, s enyiből áll az ó tudományairól való minden esmerettségem. — „Megtudja-e itelni az Ur az ábrázat' vonásaiból, hogy bír-e ez vagy amaz ember valami talentummal? — Én, hogy az igazat megvalljam, ezen kérdésre egyebet felelni nem tudok; hanem csak azt, hogy ha valakinek a' szemei közé nézek, azonnal meg tudom mondani, hogy tettzik-e nekem az ó ábrázatja, vagy nem tettik? — „Ah (így felelt tüzesen és sebesen ezen szavaimra Bonaparte), hiszem éppen e' kell nekem. Meg nézte-e az Ur valaha figyelmetesen a' *Hudson Lowe* ábrázatját? — Igen is, megnéztem Uram! — „Hát mit tart az Ur felőle? — Nekem, ha az igazat meg kell vallanom, a' *Lowe* feleségének ábrázatja sokkal jobban tettik, mint az ó magáé. —

„Erre *Bonaparte* égygyet jót nevetvén, én minden módon iparkodtam az ezen tárgyról való beszélgetést félbe szakasztani, hanem ó mind csak ezt folytatta; s a' maga előbbeni (*Sir Cookburne György*) és mostani őrzői (*Hudson Lowe*) között összehasonlításokat csinált, de, mint látszott, csak tréfás hangon, s gondolatainak oly sebes forgatásával, hogy nekem abból valamit megfognom tsupa lehetetlenség vala. —

„Eppen *Longwoodban*: (a' *Bonaparte* akkori szállásán, voltam, midőn a' *Javai* utolsó Kormányozó *Raffles* Ur, Európa felé útozván és itt *Sz. Ilonánál* kikötvén, társaival egyetemben engedelmet nyert arra, hogy *Bonapartét* meglátogathassa. Ez az Ur olyan nagyon kívánta *Bonapartét* meglátni, hogy csak nem meghalondult belé; melyre nézve minden módok elő is vétettek hogy célját elérhesse. *Napoleon* eleinten egészsége gyengeségével mentegette magát, hanem idővel csak ugyan órát adott neki, midőn az Ex-Császár az Ex-Kormányozónak látogatását el fogná fogadni. Az audientzia után *Raffles* Ur nem tudta azon való örvendezését voltaképpen kifejezni, hogy mi módon fogadtatott az Ex Császári audientzián. Én azoközben csak hamar a' *Raffles* úr bútsuvétele után izenetet vettem *Napoleontól*, hogy a' kertben látogassam meg. Mikor megérkeztem, a' kísérlásra mindeneket készen találtam; minden hozzá tartozók, ászszonyok férfiak, nálla voltak, a' lovak befogva, a' hintók az ajtó előtt állottak; a' paripák felkantározta voltak; én azoközben oda érkeztem, s megérkezésem által az indulást egy kevésbé hátráltattam, minthogy *Bonaparte*, mikor éppen fellépni akart volna a' hintóba, a' helyett hozzám fordult, és én úgy itélvén, hogy hozzám akar szollani, magamat meghajtottam, s kalapomat levettem, de ismét azonnal feltettem, noha azt a' Grófok és Generálisok levéve honyaljok alatt tartották — s ezen állásban ilyen beszéd tartott köztünk: — *Bonaparte*: — „Esmeré-“

az Úr ezt a' *Jávai* Kormányozót? — Én ma láttam ötöt először. — „Tud-e az Úr valamit ezen szigetről? — A' mit felőlle tudok, mindent másoktól hallottam. — „A' *Hollandusok* pestises természetűnek írták lenni ezen szigetet, de úgy ítélek, hogy most másképpen vélekednek felőlle? — Én is így ítélek; legalább mi (Anglusok) nem találtuk azt oly rosznak, mint a' régi beszédek szerint tarthattuk volna. — „Látott-e az Úr valaha valamely pestises történetet? — Soha sem. — Esméri-e az Úr ezen nyavalyát? — Én semmit nem tudok rollá egyebet, tsak a' mit olvastam. — „Az Egyiptomi Frantzia ármáda sokat szenvedett ezen nyavalya miatt, és én igen bajosan oltalmazhattam-meg azokat is, a' kiket ez a' nyalya nem hántott, az eltsüggedéstől. Minden módon azon kellett iparkodnom, hogy eltitkolhassam előtök, a' mit jól tudtam. Ez a' nyavalya tsak a' lehellet által ragadhat-el, ugy-e? — Én (mondék) úgy hallottam, hogy tsak valóságos érdeklés (hozzá-érés) által. — „Nem úgy van (felelt *Bonaparte*) mert én szünetlenül látogattam az ispotályokat, 's hogy a' hozzájoklátókat bátorithassam, 's tapasztalásaim által arról is meggyőzöttetve lévén, hogy a' pestist tsak a' tüdő ragaszthatja másra, hozzá is nyúltam a' betegekhez. De egyszerűs mind ezzel az előrevaló vigyázással is éltem, hogy elébb mindenkor ettem, néhány pohár bort is ittam, 's a' pestises ember mellett mindenkor úgy állottam, hogy a' szel rollam ő feléje fűtt.“

„Így beszélgettünk valami 20 minutányit, melly idő alatt az ő kísérei nagy tisztelettel várokoztak; és én úgy itéltem, hogy már illendő leszen elbútsuzni, hanem ő még ekkor sem akart semmit észre venni. Végezetre meghajtván egy kevéssé magát, *Bertrándnét* karon fogta, a' hintóhoz vezette, maga is beült, én pedig ott megállván végig akartam nézni elindulásukat. Ő azonban még egy üres helyet látván lenni a' hintóban, hívott, hogy üljek-be nagyobb,

mellyet én el is fogadván beültem, és megvallom, hogy ilyen, alkalmatlanság nélküli való és vidám szekerezést régen nem tettem, miat e' vala. (A' többi következik).

A' Londoni Udvari újságban Nov. 26-dikán egy proklamációja jött ki a' Régen Princznek, melly által a' Parlamentumnak öszszegyűlése, Januarius' 2-dikáról, a' melly napra egy előbbeni proklamáció által vala határoztatva, a' nevezett hónapnak 28-dikára tétetik által.

„Tudva való dolog, így szoll a' *Morning Chronicle*, hogy Doktor *Franklin* a' maga hátrahagyott írásait egy unokájának *Franklin Temple William*nak hagyta vala. Sok nyomtatók iparkodtak azon, hogy ezen írásokat a' kinyomtatásra magoknak megszerezhessek: hanem igen drágának tartották; 's az alkudozások oly sokáig terjedtek, hogy a' közönség már félni kezdett vala, hogy talám el is fogja ezen tudományos kintset veszteni; sőt oly bírek is kezdettek vala már szárnyalni, hogy a' tulajdonostól oly emberek kapták volna kezekbe jó summáért ezen írásokat, a' kik megakadályoztatni szeretnék ezeknek kinyomtatattatását. Mi ellenben örömmel kihirdetjük már most, hogy mind ezek a' beszédek, fundamentum nélkül valók, és hogy ezen melly gondolkodású, nagy tudományú erköltstanító mesternek, és a' *Stautusok*' nagy emberének írásai, *Londonban*, nem soká meg fognak jeleuni nyomtatásban.“

Frantzia Ország.

A' közelébb költ Magyar Kurirban, a' *Robert Antonia* kéré levele felett való disputálásnak leírásában, a' November' 29-dik napján tartatott ülésbéli beszédek közül, a' tárgy' hosszúsága miatt elmellőztünk vala némelyeket. Most ide teszszük ezek közül is némelyeknek velejét avagy tsak az úgy nevezett *Ultrák*' és *Constitutzionálisok*' gondolkodások' módjának tanulása végett: —

Ja cquinot, némelly tagoknak a' közönséges szabadság mellett 's a' Ministereknak szabad akarat szerént való tselekedeteik ellen való buzgassókat tudálván — egy esztendő alatt, úgy mond, tsak egy szót se' hallottunk, hogy a' szabadságnak pártját fogta volna: ha felteszszük is, hogy szükségesek a' Ministerek ellen most jovallott eszközök, már így is késők. A' Ministeriumnak foglalatosságaiba avatkozni, annyi mint a' Királyi hatalmat bitangolni (usurpálni) akarni; úgy a' Hadi vagy Belső Ministert is számadásra lehetne vonni valamely tisztnek vagy Prefektusnak letelésért, ha a' Politziai Ministerrel valamely politziai eszközzel való élésért így tselekedhetünk. Az a' nap, mikor a' mi törvényhozó gyűléseink a' Ministereket magok eleibe czitálták, és ők oly gyengék vagy engedelmesek voltak, hogy megjelentek, a' Királyság' megbuktatásának napja való. Én azt jóvállom, hogy ne vegyük fel a' Robert Antonia kéro' levelét. — Ben vint: Az a' jus, hogy ezen kamara' eleibe kéro' leveleket lehessen beadni, azonnal semmivé leszsz, mihelyest a' kamara nem bír azzal a' jussal; hogy a' Ministerektől a' dolog felől magyarázatot kívánnyon. Leginkább akkor kívánhatja a' panaszló, hogy ezen kamara felvegye az ügyit, mikor a' panasz valamely Minister ellen van intézve; ennek pedig magának még nagyobb szüksége van arra, hogy a' vádnak fundamentumnélkülvalósága világosságra jöjjön, mint a' panaszlónak. Azt, hogy a' Ministereket el lehessen vádolni, a' Constitúciónak 56-dik cikkelye megengedi; hogy feleléssel tartozzanak, ezt ők magok is megismerték; a' tavaly Oktob. 29-dikén költ törvény sem oldozza-fel őket az alól. — Rav ez: A' tselekedetek, mellyekért a' két Robertet (az öreget 's a' fiát) fogságra tették, elég nyilvánosságosok, ők azzal vádoltatnak, hogy szerzői és kinyomtatói voltak azon gúnyolói írásnak, melly ilyen czim alatt jött ki: *Consequences immédiates de la condui-*

te du Ministère. — Serre: Ha azzal vádoltatna a' Minister, hogy a' Státusnak valamely fennálló törvényét megsértette az által hogy egy polgárnak jussit meglámodta, így már valósággal elfogadhatná a' Kamara az ellene való panaszt, 's azért, a' Constitúzióban meghatározott módon számot kérhetne a' Ministertől. Itt pedig most tsak egy olyan törvény körül forog a' kérdés, melly tsak a' szempillantatnak munkája volt 's a' Ministernek nagy mezdőt engedett arra, hogy úgy tselekedjék, mint jönnek gondolja. Státus' principiumai diktálták ezen törvénynek hozattatását: a' Státus' principiumai meg is akadályoztatják azt, hogy a' Ministertől számot kérhesse nek azért, ha valamely esetben annak hasznát vette.

Parisban egy szabólegényt nem régen, a' maga lázasztó beszédiért, és hogy a' Királyi testörző seregből valami katonákat eltsábitani iparkodott, két estendeig tartó fogságra ítétek; a' kortsmán, e' feléket beszélt a' gyáva, hogy Bonaparté Szent Honoról elszökött, Lengyel országban egy nagy armádának vezérévé lett, az Anglusokat megverte, 's 40,000 Magyarok által segítettén egyenesen megyen Paris felé.

Északi Amerika.

Washington városa, a' hol a' Congressus tartatik, nagyon fényesedik. Olasz és Frántzia országokból hívtak nagy építő mestereket az újabb épületeknek elintézésére. Azt írják, hogy a' mennyi pénz Angliából Amérikába, 's nevezetesen a' mennyi tőkepénz az Angliai bankókból kivételtetvén, az Amérikaí bankókba által vándorolni kezdett, valósággal felyül mülja a' képzélést, és mind azok az eszközök, mellyeket Angliában még eddig, valamint ezen pénzki-vándorlásnak úgy az emberek Amérikába való általköltözésének megakadályoztatására, elő vettek, mind foganatlanok voltak. Egy időtől fogva Olaszok is nagy számmal kezdenek, Livornóbol, Genuából, és

Korsikából, ezen Szabad Státusokba által vándorolni és ott megtelepedni. A' Murat barátjai 's tisztjei közzül is sokan oda mentek. Még a' Frantzia országból való oda költözés is tart. A' kik ott sok földet vásároltak, Irländiai elszegényedett Familiákat vitetnek földjeiknek műveltetésére, a' kik örömet mennek, a' mennyi tsak kell, tsak az útfokat fizessék meg azok, a' kik őket oda vitetik. Abban is nagyon szerentsések most ezek az Amerikaiak, hogy nállok az idén, nevezetesen az ő Napdyugotra és Délre-fekvő tartományaikban, sok gabona termelt, Angliában pedig igen rossz aratás volt, 's már most amazok ide spekulálnak gabonáikkal, remélvén, a' mit tsak nem bizonyosan is fel lehet tenni, hogy az Angliai kikötőhelyekbe nem soká be fognak a' gabonát vívó hajók botsáttatni.

B e l g i u m.

A' híres Vandamme, kinek neve a' Frantzia számkivettettek' sorában találatik, nem engedelmeskedvén azon parantsolatnak, hogy a' Belga' Király' földjéről távozzék el, onnét a' Prussus határszélre kisértetett.

B e t s.

N e m z e t i B a n k ó.

Az Austriai Nemzeti Privilegiált Bankónak ideig való Igazgatása által közönségesse tétetik, hogy a' kisebb számú öszszegyülekezett Bankóbiztosságnak ajánlására, a' Státus' Fő Adminisztrációjának előre való helybehagyásával, a' beadott Aktziákból öszszegyült Conventziós pénz summák, valamint szintén azok a' summák is, melyeket az Eltörő Fundus, a' Patens' ereje szerént ezen Váltó Háznak, úgymint az Arnstein és Eskeles, Fries és Compániája, Geymüller és Compániája, és Steiner 's Compániája házaiknak, az ő egész erejű

kezességekre 's hónaponként Fél per Cent interesre, egy ideig által adattattak, azért, hogy ezen mint Depositum úgy állott summákat, a' Nemzeti Bankó Statútumainak nem soká lejendő tökéletességre való jutásokig, a' részeseknek javokra haszonhózókká tegyék.

„Gróf Nemes Adam, ideig való Bankó kormányozó.

„Hippenmajer Conrad János, ideig való Bankóigazgató.

„Horncostol György Keresztely, ideig való Bankóigazgató.

~~~~~

Tegnap ismét semmivé tettek 10 millió forintokból álló, olyan papirospénzt, mely az Aktziákból gyűlt-bé, a' melyről így következik az előre kiadott — “

H i r a d á s.

A' Cs. K. egygyesült Beváltó és Eltörő Biztosság ezennel közönségesen hírül adja, hogy az ő kormányozása, felvigyazása, és Controllirozása alatt, 's a' Deputáció' Udvari Számtartóságának közbenjárásával, azon papirospénzből, mely az 1816-ban Oktober' 29-dikén kijött Felséges Patens által kiuytatott 5 per Centes költsönözés útján bégyült, 's akkor mindjárt általlyukasztatott, a' kineveztetett Cs. K. Biztosságnak jelenlétében a' folyó December' 16-dik napján délelőtt 11 órakor a' Glaszin az úgy nevezett Stubenthor nevű kapun kívül lévő elégető házban, közönséges módon semmivé tétettek. Költ Bétsben December' 15-dik napján 1816-ban. —

Gróf Nemes Adam, Elölülő Helytartó 's az Erdelyi Rendek Küldöttje.

Gróf Veterani - Maléndrin Julius, az Alsó Austriai Rendek' Küldöttje.

Báró Koller Ferentz, a' Karinthiai Rendek' Követje.

Dec. 13. dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótédulában 355 1/2 forintot,
 Dec. 14. dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótédulában 345 — forintot,
 — egy Császári aranyért: — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 16 fl. 20 srt.
 Dec. 16. dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótédulában 343 7/8 forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nádor Ispány ó Tsászári Fő Hercegsége, kedves Elete párjával Herminie Fő Hígnével Dec. 6 dikén estve Budára, szerentsésen meg érkezett.

Ezenfelé meghívattának az Orvosi Tudományok Doctorai, kik a' Nevelés módjának (*Ratio educationis*) 154-dik cikkelye szerént a' Magyar Kir. Universitásbeli Orvosi Karnak Collegiumába felvétetni kívánoknak, hogy Kéréseiket mennél előbb be küldeni ne terheltessek.

Vitézvári Báro Simonyi Jósef Ezredes Kapitány Ó Nagysága és Bernhorst Fő Hadnagy a' Nemes Hessen-Hombourg Huszár Regementből, a' Prussus Királyi Hadi Érdemek Rendének Czimerével meg ajándékoztattak.

Gróf Eszterházi Vincze Urat, Károly Herceg Uhlánussai közt lévő fő Strázsa-Mestert, a' Krisztus Rendének Czimerével ajándékozta meg Ó Szentsége. — Szabó Fő-Hadnagy Urat, a' Lichtenstein Huszároknál, a' Toscanai Nagy Herceg, Sz. József Rendének Vitézi Czimerével díszítette meg. — Gróf Eszterházy Mihály Urat, a' Hessen-Hombourg Huszár Regementbeli Kapitányt, Tsászári Királyi Kamarássá nevezni méltóztatott ó Felsege.

Székes Fejérvárról Nov. 24-dikén: Ma derült fel a' Székes Fejérvári Püspöki Megyének régen kívánt, örömünnepe, mellyben Mélt. Fő Tisztelendő Vurum Jósef Ur ó Nagysága Fő Pásztori Hivataljába, 's Püspöki székebe pompás Egyházi tisztelettel beiktattatott. Ezen fényes Egyházi szertartásra előre kibotsátott Fő Pásztori level által hivatalosok voltak, a' Megye Kerületjeinek Al-Esperestjei, a' Lelki Pásztorok, 's az egész világi, és szerzetes Megyebéli Papság. Bé-jövetelének meg díszítésére, Székes Fejérvárnak buzgóságra gerjedett Polgárjai több lovag, és gyalog szá-

zadokban fegyveressen kívántak tenni tiszteletet: de a' kegyes Méltóság minden világi tisztelet-adást elmellőzván, megelőzte Polgárjaink szíves törekedéseit, és Novembernek 19-dikén Budáról megindulván, azon a' napon estve 6 órá tájban rendezesen Püspöki Lak helyére megérkezett közönséges örvendezésünkre. A' következő napokon a' Fő Tisztelendő Nemes Káptalan, a' Papság, a' Ts. Nemes Vármegye, a' Nemes Város jeles kiküldöttséggel tisztelték meg Fő Pásztorjokat, 's szíves örvendezések között Nagy Érdemeinek meghódolván, be tellyesedve látták óhajtásaikat, 's érzették, hogy kegyes Atyát, bölts Tanátslót, és hatalmas Védőt nyert Megyének ezen Fő Uri Méltóságban. A' Beiktatás napján 9 orakor a' Fő Tő Nemes Káptalan, a' Világi, és Szerzetes Papság innepi tisztelettel fogadták ó Méltóságát az Anya Templomban, a' hol a' Tekéntetes Nemes Vármegye Rendjei, a' Nemes Város Tanátsa, a' tanuló Ifjuság, 's a' Polgárság fényes Gyülekezetben jelentek meg üdvözlésére, 's a' nagy oltárhoz vezettetvén, a' Sz. Ambrus Éneke, örömet zengedező muzika mellett el-énekeltetett. Felolvastatván a' Római Bullák, a' Megyebéli Papság' nevében Fő Tisztelendő Nagy Boldizsár Apá-tur, Lector, és a' Kanonok Ur ó Méltóságát ékes beszéddel tisztelte, 's a' köz örömet, bizodalmat, mély tisztelettel rajzolta, és azon reménységet, 's boldog jövőndöt, mellyre Megyének virradott, elevenen lefestette. Megfelelt erre ó Méltósága, 's Fő Pásztori első Beszédjét a' Fő Tisztelendő Nemes Káptalanhoz, a' Világi és Szerzetes Papsághoz, és a' Nevendékekhez Apostoli buzgósággal, Atyai kegyességgel intézte, mellyben Fő Pásztori hivattatásának terhét, az Egyházi Rend Tisztjét elragadtató ékes szóllással előadta, 's tellyesítését az Ur nyájja Legeltetőjének szivekre kötötte, Püspöki Magyar Anya-Szent-Egyházát Dicső Sz. Ist-

vának első Apostoli Sz. Királyunknak, Megyének Pátronussának pártfogásába buzgó lélekkel ajánlotta; melynek végével a' Megyebeli Papság ő Méltóságának felszentelt Jobbja tsokolásával, mint Fő Pappjának, és Kormányozójának megbodult. Ekkor a' Templom előtt hadi Rendbe kiállott Polgári Századok idvözlő lövéssel jelentették a' Fő Pásztornak beiktatását, szerentsé- sen el kezdett Egyházi Kormányozását; a' mozsár-ágyúk pedig a' Püspöki Lakhely mellett dörgésekkel az örömtő város mesz- sze részeire röpitettek. A' Nagy Misét ő Méltósága tartotta, Tiszteletbeli Infulusok voltak Méltóságos Koválik János választott Tribuniczai Püspök az Esztergömi Ke- rületnek Generalis Vicarius, és Mélt. Ma- kay Antal választott Makariai Püspök, Udvari Tanácsos, és a' Septemviralis Tábla Assessora. Tiszteletbeli Diáconusok voltak Fő Tisztelendő Nagy Pál, Beheli Apát Ur, a' Fejérvári Káptalannak Cantorja, és Fő Tisztelendő Simonyi Pál Apátúr, Fe- jérvári Kanonok. Szolgálatot tévő Diako- nusok Fő Tisztelendő Marich János Ka- nonok, és Nagy Tiszteletű Fejér György a' Pesti Kir. Fő Iskoláknál a' Hit- Tudománynak Tanítója. Ceremoniarius Fő Tiszt. Szabó József Soóvári Apátúr, és Fejérvári Custos. A' nagy Misének jeles részein a' Polgári Századok üdvözlő lövéseket tettek, a' Mise után pedig a' Püspöki lakhely előtt hadi rendbe állván, háromszori lövéssel fe- jezték be az beiktatás ünnepét. A' Méltó- ságos Püspök Fő Uri Vendégeit, a' kik 118-tan voltak, gazdag ebéddel fogadta, 's öröm napjának megdicsőítésére a' szegény Polgároknak pénzbeli segédelmet rendelt. — Több Magyar, és Deák versek hirdet- tek ezen Fő Papi Méltóságnak Nagy Érde- meit, és a' Megyének szives örvendezéseit.

Felséges Urunk, Ns. Baranya várme- gyében helyhez tetett Mohács mezővárosa' közönségének kérésére, kegyelmesen meg- engedni méltotatott, hogy ott egy Gymna-

sium állittassék-fel, és ez a' Sz. Ferentz' Szerzetebeli Atyákra bízattassék.

Elegyes dolgok.

Egy *Amsterdamban* kijövő közönséges levél hiteles dokumentumokat hoz elő annak megmútatására hogy *Amérikát*, nem *Columbus Christof* nem is *Americus Vespucius* hanem *Behens Márton* nevű *Norimbergai* Német fiú találta-fel, ki is a' földnek, tengernek és tsillagoknak nagy esmérője lévén, még az 1459-dik esztendőben egy hajón, mellyet a' *Portugallus Király* II-dik János' leánya *Isabella*, az akkori *Burgundiai* 's *Flandriai* Régense, készítettett útnak, a' tengerre kivezvé, legelőbb is *Fayall* ta- lálta-fel a' több *Azori* szigetekkel egyetem- ben, a' mellyek akkor eleinten sok ideig *Flamandiai* szigeteknek nevezettek, azért, hogy *Flamandi* vagy *Flandriai* lakosokat telepített-meg ott *Behens*. Ezzel azonköz- ben ő meg nem érven, II-dik János Király- hoz folyamodott, 's ettől egy hajós sereget 's minden egyéb segédelmet kapván, 1484- ben, és így a' *Columbus* expedíziója előtt 8 esztendőkkel, ismét elevezett, *Brasiliát* feltalálta, 's onnét *Amérikanak* legdelőbb tsútsához evezett, a' *Patagonok* földjét meg- látogatta, az általa feltaláltatott földekről *János* Király számára rajzolatot készített, 's annak mássát a' maga születése' helyé- nek *Norimbergának* is meg küldötte, a' hol azt most is tartják. De mások is vol- tak már, a' kik azt merték erőssíteni, hogy nem *Columbus* 's nem is *Americus* lettek volna *Amérikanak* első feltalálói.

Minthogy az *Angliai* történeteknek lei- rásaközben sokszor előfordúl ez a' kifejezés *Londoni Közönség*' Tanácsa, vagy *London városának nagy Tanácsa*, tehát megjegyezhet- jük, hogy ez egy olyan gyűlést teszen, a' melly- re *Londonnak* külömbkülömb papi. megyei, bizonyos számú kiválasztott személyeket kül- denek. Legelől ülnek ezen Tanácsban az úgy nevezett Város' Aldermánnyai, vagy öregel.